

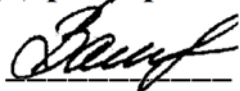
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н. Л. Замкова

30 10 2020

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ/

DECENTRALIZATION OF AUTHORITY

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	/ Public management and administration
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	/ Public management and administration
Спеціалізація/ Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»	/ Public management and administration

Розробник:

Ніколіна І.І., кандидат наук з державного управління, доцент

Гарант освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» –

Махначова Н.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування 05 жовтня 2020 р., пр. № 13; засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 19 жовтня 2020 р., пр. № 10; засіданні вченої ради інституту 30 жовтня 2020 р., пр. № 10.

Рецензенти:

внутрішній рецензент: Махначова Н.М., кандидат економічних наук, доцент;

зовнішній рецензент: Лазор О.Д., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри права і публічного управління Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського

Редактор: Фатєєва Т.Д.

Комп'ютерна верстка: Нестеров А.В.

Підп. до друку 03.11.2020. Формат 60x84/16. Папір письм.

Друк різнографічний. Ум. друк. арк. .1.68

Обл.-вид.1.44 арк. Тираж 5. Зам. № 521

Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни: цілі та завдання навчальної дисципліни впливають із мети освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» щодо підготовки висококваліфікованих фахівців, які здатні розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування з орієнтуванням на сталий розвиток громад, вдосконалення комунікативних стратегій органів публічної влади. Таким чином **головною метою** вивчення дисципліни є формування у здобувачів системи знань з сутті реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, можливостей, які вона відкриває, та навичок для їх використання; розуміння всієї системи публічної влади, взаємовідносин між її органами, особливості застосування системи права, що склалась в Україні в нових умовах; вивчення практик інноваційних рішень, що з'явилися в різних територіальних громадах в процесі реформи.

Дисципліна «Децентралізація влади» покликана

1) забезпечити здобувача вищої освіти фундаментальними знаннями щодо:

✓ теоретичних засад децентралізаційних процесів та інституційного розвитку місцевого самоврядування в Україні;

✓ нормативно-правових засад реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в умовах децентралізації повноважень та ресурсів в Україні;

✓ традицій врядування, практик кращого зарубіжного та вітчизняного досвіду децентралізації влади й управління, європейської системи адміністративних цінностей і стандартів та їх значення для сьогодення;

✓ сутності соціальних, політичних і економічних аспектів децентралізації влади, а також впливів та ризиків зовнішнього (у тому числі глобалізації, цифрової трансформації) та внутрішнього середовищ;

2) виробити вміння:

✓ забезпечувати науковий підхід до розроблення проектів нормативних актів, програм соціально-економічного і культурного розвитку територіальних громад, інших управлінських рішень;

✓ оцінювати публічне управління за результатами досягнутих змін у відповідних сферах суспільного життя на основі інноваційних підходів, визначати стратегії удосконалення виконавчо-розпорядчої діяльності органів публічної влади, розробляти конкретні заходи щодо удосконалення технології державно-управлінської діяльності;

✓ взаємодіяти з суб'єктами політичного процесу, залучати на засадах партнерства органи державної влади, місцевого самоврядування, неурядові організації, бізнес-структури до вирішення ключових проблем соціально-економічного та культурного розвитку на регіональному та місцевому рівнях;

✓ надавати консультації органам місцевого самоврядування щодо визначення раціональних шляхів та вибору дієвих механізмів формування, реалізації місцевої політики на певному напрямі чи в межах відповідної території, здійснювати експертно-аналітичний супровід їх діяльності;

✓ застосовувати сучасний теоретико-методологічний інструментарій для аналізу комплексу проблем, що виникають у процесі проведення адміністративно-територіальної, інституційних реформ, розроблення і реалізації конкретних заходів щодо їх розв'язання;

✓ узагальнювати та упроваджувати вітчизняний і зарубіжний досвід, враховувати історичні уроки з метою прискорення процесу становлення в Україні системи демократичного врядування, її наближення до європейських стандартів.

3) розвинути пізнавальну активність та самостійність студентів, зацікавити здобувачів вищої освіти можливостями ефективної роботи щодо реалізації сервісно-орієнтованого публічного управління та адміністрування;

4) сформувати навички саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Дисципліна «Децентралізація влади» належить до обов'язкових компонентів освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», викладається на другому курсі у другому семестрі загальним обсягом 180 годин / 6 кредитів. Вивчення дисципліни включає лекційні, практичні заняття та самостійну роботу, що сприяє закріпленню необхідних теоретичних знань та допомагає набуттю практичних навичок і формуванню компетентностей необхідних у роботі за фахом.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Децентралізація влади» для освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

- фахові компетентності:

ФК 9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Децентралізація влади» полягають:

ПРН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління.

ПРН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління.

ПРН 7. Уміти організовувати та брати участь у волонтерських/культурно-освітніх/спортивних проектах, спрямованих на формування здорового способу життя / активної громадянської позиції та соціальної відповідальності, генерувати ідеї.

ПРН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН 17. Розуміти взаємозв'язок державної політики та соціально-економічного розвитку країни, освітньо-культурного, етнопонаціонального та релігійно-конфесійного розвитку територіальних громад.

ПРН 20. Виробляти пропозиції щодо організаційної структури територіальних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, визначати їх взаємовідносини, повноваження, механізми їх передачі.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Теорія та історія публічного управління», «Нормативно-правове регулювання публічного управління», «Державна служба», «Адміністративні послуги».

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач, які потребують розроблення, впровадження та експлуатації захищених інформаційних і комунікаційних систем.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та набрав протягом семестру 75 і більше балів, то підсумкова оцінка може бути виставлена без опитування чи виконання екзаменаційного завдання на момент проведення екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка. Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього	З них			
		лекції	практ.	СРС	
Тема 1. Концептуальні засади децентралізації влади. Категоріально-понятійний апарат і методологія реформування місцевого самоврядування та адміністративного-територіального устрою	11	4	2	5	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, СУН
Тема 2. Конституційна основа адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні, базове законодавство та особливості його застосування в умовах змін	9	2	2	5	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 3. Місцеве самоврядування та децентралізація в Європі	14	4	4	6	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 4. Історія реформ адміністративно-територіального устрою та становлення місцевого самоврядування в Україні	12	2	4	6	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 5. Реформування місцевого самоврядування та адміністративного-територіального 2014-2020 рр.	10	2	2	6	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 6. Реформування адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня (районів). Структуризація повноважень місцевих держадміністрацій	12	2	4	6	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 7. Органи та посадові особи місцевого самоврядування: повноваження та способи діяльності	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 8. Формування об'єднаних територіальних громад: очікування та реальність	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 9. Ресурси місцевого самоврядування. Бюджетна децентралізація	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 10. Процеси стратегування розвитку об'єднаних територіальних громад	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 11. Місцева ідентичність. Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 12. Механізми підтримки розвитку громад та напрями їх упровадження. «Розумне зростання» в об'єднаних територіальних громадах	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 13. Співробітництво територіальних громад, можливості та особливості	13	2	4	7	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Тема 14. Упровадження секторальних реформ у контексті децентралізації	21	4	4	13	УО, Г, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН
Разом за навчальний рік	180/6	34	50	96	
Підсумковий контроль					екзамен письмовий

Умовні позначення: УО – усне опитування, Г – створення та захист інтерактивного глосарія, ПО – письмове опитування, ІЗ – індивідуальне завдання, КТ – комп'ютерне тестування, Е- підготовка есе, СУН- використання системи управління навчанням Moodle.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Концептуальні засади децентралізації влади. Категоріально-понятійний апарат і методологія реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою

Поняття і сутність категорії «децентралізація»: базові аспекти і проблеми сучасного розуміння.

Проблеми управління територіями та нераціональний адміністративно-територіальний устрій України перед реформою. Проблеми розвитку місцевого самоврядування: правові, організаційні, економічні, фінансові, кадрового забезпечення. Рекомендації до адміністративно-територіальних одиниць Європейського Союзу.

Мета, завдання та умови проведення реформи децентралізації влади в Україні. Види, форми, принципи та ризики децентралізації. Особливості та етапи проведення реформи в Україні. Спротив децентралізації та оптимізація механізмів імплементації реформи. Децентралізація влади як складова державної політики регіонального розвитку.

Тема 2. Конституційна основа адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні, базове законодавство та особливості його застосування в умовах змін

Конституційна основа адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні: де-юре і де-факто до реформи. Динаміка конституційно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні.

Специфіка вітчизняних та європейських підходів щодо здійснення місцевого самоврядування.

Базове законодавство адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні та тенденції до його змін. Система законодавства для місцевого самоврядування в Україні. Статусне законодавство. Податкове законодавство. Бюджетне законодавство. Законодавство про планування. Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності місцевого самоврядування.

Тема 3. Місцеве самоврядування та децентралізація в Європі

Європейська хартія місцевого самоврядування як концепт локальної демократії на європейському правовому просторі. Практика адаптації Європейської хартії місцевого самоврядування у законодавстві та конституціях різних європейських держав.

Системи адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування у різних країнах. Компетенції суб'єктів владних повноважень базової ланки адміністративно-територіального устрою європейських держав. Інституційний ландшафт процесу децентралізації в країнах світу.

Реформи у різних країнах Європи: Німеччина, Франція, Данія, Польща, Латвія та ін., основні тренди, успіхи та невдачі, наслідки для розвитку.

Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні.

Тема 4. Історія реформ адміністративно-територіального устрою та становлення місцевого самоврядування в Україні

Системи адміністративно-територіального устрою українських територій під юрисдикцією різних імперій.

Трансформації системи адміністративно-територіального устрою українських територій в часи УССР. Особливості управління в період «радянської влади».

Відновлення місцевого самоврядування в новітній період історії з 1990 року. Аналіз різних підходів до реформи. Реформи на початку 90-тих, 1997 р., 2005 р., 2008 р.

Тема 5. Реформування місцевого самоврядування та адміністративного-територіального устрою 2014-2020 рр.

Першопричини реальної децентралізації. Відмінності між різними підходами до децентралізації: федералізація, регіоналізація, муніципалізація.

Реформування місцевого самоврядування та адміністративного-територіального устрою 2014-2020 рр. Сучасний стан законодавчого забезпечення процесу упорядкування адміністративно-територіального устрою і удосконалення системи організації влади.

Децентралізація як чинник диверсифікації розвитку сільських територій.

Особливості процесу децентралізації у Донецькій та Луганській областях.

Тема 6. Реформування адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня (районів). Структуризація повноважень місцевих держадміністрацій

Реформа багаторівневого управління: три взаємопов'язані виміри. Сталий розвиток регіонального самоврядування. Розвиток територіальної згуртованості. Децентралізація та реінтеграція: баланс між місцевим та регіональним самоврядуванням.

Реорганізація районів. Порядок ліквідації, реорганізації районних державних адміністрацій ліквідованих районів. Повноваження нових районних державних адміністрацій.

Структуризація повноважень місцевих держадміністрацій. Основні функції місцевих адміністрацій: координація діяльності територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, забезпечення законності на території.

Тема 7. Органи та посадові особи місцевого самоврядування: повноваження та способи діяльності

Система органів та посадових осіб місцевого самоврядування, їх повноваження, взаємовідносини та взаємовпливи.

Можливості діяльності місцевих рад, постійних комісій, депутатів, їх взаємодія з виборцями.

Основні тренди у роботі об'єднаних територіальних громад.

Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Нагляд над актами органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Характеристика основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів.

Гендерні аспекти децентралізації.

Тема 8. Формування об'єднаних територіальних громад: очікування та реальність

Нормативно-правова основа добровільного об'єднання територіальних громад. Організаційне забезпечення формування спроможних об'єднаних територіальних громад в Україні.

Алгоритм добровільного об'єднання територіальних громад. Етапи добровільного об'єднання територіальних громад.

Практика створення об'єднаних територіальних громад. Механізми функціонування об'єднаних територіальних громад.

Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад.

Тема 9. Ресурси місцевого самоврядування. Бюджетна децентралізація.

Внутрішні ресурси місцевого самоврядування: земля, майно, податки, унікальні вміння людей, особлива природа, спадщина тощо.

Ідентифікація ресурсів та їх оптимальне використання.

Зовнішні ресурси місцевого самоврядування – державний бюджет, ДФРР, субвенції, МТД, гранти тощо. Бюджетна децентралізація.

Удосконалення міжбюджетних відносин у контексті реалізації принципів «фінансової децентралізації» в Україні.

Тема 10. Процеси стратегування розвитку об'єднаних територіальних громад

Формування місцевої політики у громаді. Методологія розробки стратегії.

Формулювання стратегічного бачення.

Громадська участь у стратегічному плануванні об'єднаних територіальних громад. Просторове планування у громаді.

Загальні підходи та особливості стратегування розвитку для різних типів громад.

Приклади розумної спеціалізації та розумного планування простору.

Тема 11. Місцева ідентичність. Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян

Реалізація цілей децентралізації в Україні у контексті становлення локальної ідентичності. Роль територіальних громад у формуванні сучасного соціального капіталу.

Місцева ідентичність. Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян.

Цифрова партисипація як тренд цифровізаційних трансформацій в громаді.

Тема 12. Механізми підтримки розвитку громад та напрями їх упровадження. «Розумне зростання» в об'єднаних територіальних громадах

Формування об'єднаних територіальних громад на засадах «розумного зростання». Механізми підтримки розвитку громад та напрями їх упровадження

Запровадження smart-community як стратегії розвитку територіальних громад в Україні. Реалізація принципів розумного зростання для об'єднаних територіальних громад.

Тема 13. Співробітництво територіальних громад, можливості та особливості

Законодавство про співробітництво територіальних громад. Фактична та юридична основа співробітництва територіальних громад.

Співробітництво, як перший етап об'єднання територіальних громад. Можливості для співробітництва територіальних громад навколо міст. Агломерації та зони добросусідства, довіра та домовленості. Кластерні форми інтегрованої діяльності в об'єднаних територіальних громадах.

Іноземний та український досвід співробітництво територіальних громад.

Рецентралізація місцевої влади як новий виклик для місцевого самоврядування.

Тема 14. Упровадження секторальних реформ у контексті децентралізації

Децентралізація управлінських повноважень щодо реалізації секторальних реформ.

Перспективи секторальної децентралізації. Досвід секторальної децентралізації у сфері медицини, освіти.

Подальші етапи секторальної децентралізації: сфери соціального захисту, енергетики та культури. Соціокультурні чинники децентралізації.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади децентралізації влади, її принципи, види, форми. Оволодіти категорійно-понятійним апаратом реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Опанувати знання щодо еволюціонування публічного управління як суб'єкта управління суспільними процесами; механізмами імплементації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади.</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати реалізацію сервісно-орієнтованої публічної служби.</p>	<p>Тема 1. Концептуальні засади децентралізації влади. Категоріально-понятійний апарат і методологія реформування місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою</p> <p>Лекція №1 <i>План лекції</i></p> <p>1. Поняття і сутність категорії «децентралізація»: базові аспекти і проблеми сучасного розуміння. 2. Проблеми управління територіями та нераціональний адміністративно-територіальний устрій України перед реформою. 3. Проблеми розвитку місцевого самоврядування: правові, організаційні, економічні, фінансові, кадрового забезпечення. 4. Рекомендації до адміністративно-територіальних одиниць Європейського Союзу.</p> <p>Лекція №2 <i>План лекції</i></p> <p>1. Мета, завдання та умови проведення реформи децентралізації влади в Україні. 2. Види, форми, принципи та ризики децентралізації. 3. Особливості та етапи проведення реформи в Україні. 4. Децентралізація влади як складова державної політики регіонального розвитку.</p> <p><i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 14 -17, 24, 26, 31, 34, 36, 38. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 55, 56, 63, 70.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Спротив децентралізації та оптимізація механізмів імплементації реформи.</p>	5
	<p>Практичне заняття №1 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Охарактеризувати реформу в системі управлінських, соціальних, правових та інститутційних координат. 2. Визначити сутнісні риси реформи. 3. Здійснити порівняльний аналіз наслідків децентралізації владних повноважень.</p>	2
	<p>Розуміти та знати: конституційні засади адміністративно-територіального устрою та</p>	<p>Тема 2. Конституційна основа адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні, базове законодавство та особливості його застосування в умовах змін</p>

1	2	3
<p>місцевого самоврядування в Україні, багаторівневого управління. Опанувати знання щодо базового законодавства та особливостей його застосування в умовах децентралізації повноважень та ресурсів.</p>	<p>Лекція №3 <i>План лекції</i> 1. Динаміка конституційно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. 2. Специфіка вітчизняних та європейських підходів щодо здійснення місцевого самоврядування. 3. Система законодавства для місцевого самоврядування в Україні.</p> <p><i>Література</i> Основна: 1, 4, 9. Додаткова: 24, 28, 31, 34, 36-38. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 56-58, 60-64, 66-71.</p>	2
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати становлення</p>	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності місцевого самоврядування.</p>	5
<p>багаторівневого врядування; застосовувати методи координації в умовах багаторівневого врядування.</p>	<p>Практичне заняття №2 <i>Завдання до заняття</i> 1. Систематизувати базове законодавство реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади. 2. Визначити умови становлення багаторівневого врядування в Україні.</p>	2
<p>Розуміти та знати: сутність міжнародних процесів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.</p>	<p>Тема 3. Місцеве самоврядування та децентралізація в Європі</p> <p>Лекція №4 <i>План лекції</i> 1. Європейська хартія місцевого самоврядування як концепт локальної демократії на європейському правовому просторі. 2. Системи адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування у різних країнах. 3. Компетенції суб'єктів владних повноважень базової ланки адміністративно-територіального устрою європейських держав.</p> <p>Лекція №5 <i>План лекції</i> 1. Реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади у різних країнах Європи: Німеччина, Франція, Данія, Польща, Латвія та ін. 2. Основні тренди, успіхи та невдачі, наслідки для розвитку. 3. Проблеми імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні.</p>	2

1	2	3
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати становлення демократичного врядування.</p>	<p><i>Література</i> Основна: 2,8. Додаткова: 10,12, 18, 32, 33, 40. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 55-56, 63, 66.</p>	
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Інституційний ландшафт процесу децентралізації в країнах світу.</p>	6
	<p>Практичне заняття №3 <i>Завдання до заняття</i> 1. Розкрити значення Європейської хартії місцевого самоврядування для європейської демократії. 2. Визначити основні вектори імплементації Європейської хартії місцевого самоврядування до українського законодавства</p> <p>Практичне заняття №4 <i>Завдання до заняття</i> 1. Обрати зарубіжну країну та розкрити результати впровадження децентралізації і розвитку місцевого самоврядування у ній, визначивши основні компоненти, яким приділялась значна увага у процесі запровадження реформ. 2. Назвати характерні особливості для всіх моделей децентралізації в країнах з розвиненими ринковими відносинами. 3. Визначити перспективні напрями, які необхідно враховувати у процесі розвитку місцевого самоврядування та успішного проведення децентралізації в Україні.</p>	2 2
<p>Розуміти та знати: сутність історичних, соціальних, політичних і економічних передумов децентралізації влади, а також впливів та ризиків зовнішнього (у тому числі глобалізаційних процесів і забезпечення національної безпеки) та внутрішнього середовищ; особливості їх урахування в державно- управлінській практиці.</p>	<p>Тема 4. Історія реформ адміністративно-територіального устрою та становлення місцевого самоврядування в Україні</p> <p>Лекція №6 <i>План лекції</i> 1. Системи адміністративно-територіального устрою українських територій під юрисдикцією різних імперій. 2. Трансформації системи адміністративно-територіального устрою українських територій в часи УССР. 3. Аналіз різних підходів до реформи. Реформи на початку 90-тих, 1997 р., 2005 р., 2008 р.</p> <p><i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 11, 20, 26, 37. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54-73.</p>	2

1	2	3
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати становлення демократичного врядування.</p>	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Особливості управління в період «радянської влади».</p>	6
	<p>Практичне заняття №5 <i>Завдання до заняття</i> 1. Охарактеризувати територіальну організацію влади за різних імперій. 2. На основі аналізу історичних процесів провести співставлення цілей держави та відповідної територіальної організації влади в минулому.</p> <p>Практичне заняття №6 <i>Завдання до заняття</i> 1. Охарактеризувати особливості реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на початку 90-тих, 1997 р., 2005 р., 2008 р. 2. Систематизувати недоліки минулого реформування, які необхідно враховувати у процесі розвитку місцевого самоврядування та успішного проведення децентралізації в Україні.</p>	2
<p>Розуміти та знати: сутність соціальних, політичних і економічних подій, проблем і складних задач децентралізації влади, а також впливів та ризиків зовнішнього (у тому числі глобалізаційних процесів і забезпечення національної безпеки) та внутрішнього середовища.</p>	<p>Тема 5. Реформування місцевого самоврядування та адміністративного-територіального устрою 2014-2020 рр. Лекція №7 <i>План лекції</i> 1. Першопричини реальної децентралізації. Відмінності між різними підходами до децентралізації: федералізація, регіоналізація, муніципалізація. 2. Сучасний стан законодавчого забезпечення процесу упорядкування адміністративно-територіального устрою і удосконалення системи організації влади. 3. Децентралізація як чинник диверсифікації розвитку сільських територій.</p> <p><i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 11, 20, 26, 37. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54, 60-64, 68, 70-71.</p>	2
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; застосовувати системно-синергетичний підходу в публічному управлінні.</p>	<p>Самостійна робота: опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Питання, які виносять на СРС</i> Особливості процесу децентралізації у Донецькій та Луганській областях.</p>	6

1	2	3
	<p>Практичне заняття №7 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Обґрунтувати переваги реальної децентралізації. Визначити місце і значення системно-синергетичного підходу під час реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. 	2
<p>Розуміти та знати: цілі реформування адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня, організаційно-функціональну структуру публічної влади на рівні району.</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; визначати основні фактори, що обумовлюють оптимізацію адміністративно-територіального устрою.</p>	<p>Тема 6. Реформування адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня (районів). Структуризація повноважень місцевих держадміністрацій</p> <p>Лекція № 8 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Реформа багаторівневого управління: три взаємопов'язані виміри. Сталий розвиток регіонального самоврядування. Реорганізація районів. Основні функції місцевих адміністрацій: координація діяльності територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, забезпечення законності на території. <p><i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 11, 20, 26, 37. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54, 60-64, 67-68, 70-71.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Порядок ліквідації, реорганізації районних державних адміністрацій ліквідованих районів.</p> <p>Практичне заняття №8 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Охарактеризувати особливості здійснення повноважень органами місцевого самоврядування районного та обласного рівнів. Проаналізувати і оцінити на конкретному прикладі ймовірнісну оптимізацію процесу публічного управління і адміністрування внаслідок реформування територіальної організації влади. <p>Практичне заняття № 9 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Охарактеризувати субординаційні, координаційні і реординаційні зв'язки між структурними елементами публічного управління і адміністрування на місцевому рівні. Визначити основні фактори, що обумовлюють оптимізацію адміністративно-територіального устрою. 	2
	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції	6
	Практичне заняття №8 <i>Завдання до заняття</i>	2
	Практичне заняття № 9 <i>Завдання до заняття</i>	2

1	2	3
<p>Розуміти та знати: засади діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Опанувати знання щодо основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів.</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати реалізацію сервісно-орієнтованої публічної служби.</p>	<p>Тема 7. Органи та посадові особи місцевого самоврядування: повноваження та способи діяльності Лекція № 9 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система органів та посадових осіб місцевого самоврядування, їх повноваження, взаємовідносини та взаємовпливи. 2. Можливості діяльності місцевих рад, постійних комісій, депутатів, їх взаємодія з виборцями. 3. Характеристика основних повноважень органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів. <p><i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 11, 20, 26, 37. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54, 60-64, 68, 70-71.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Гендерні аспекти децентралізації.</p> <p>Практичне заняття №10 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснити порівняльний аналіз сфер відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. 2. Визначити зміни щодо нагляду над актами органів та посадових осіб місцевого самоврядування. <p>Практичне заняття №11 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати основні тренди у роботі об'єднаних територіальних громад. 2. Проаналізувати індивідуальну адміністративну процесуальну дієздатність депутатів місцевих рад з питань щодо оскарження у судовому порядку рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності місцевих рад та/або їхніх посадових осіб. 	<p>2</p> <p>7</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади формування об'єднаних територіальних громад. Опанувати знання щодо механізмів функціонування об'єднаних територіальних громад.</p>	<p>Тема 8. Формування об'єднаних територіальних громад: очікування та реальність Лекція №10 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нормативно-правова основа добровільного об'єднання територіальних громад. 2. Організаційне забезпечення формування спроможних об'єднаних територіальних громад в Україні. 3. Практика створення об'єднаних територіальних 	<p>2</p>

1	2	3
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати реалізацію механізмів та функціонування територіальних громад.</p>	<p>громад. 4. Механізми функціонування об'єднаних територіальних громад. <i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 11, 20, 26, 37. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54, 60-64, 68, 70-71.</p>	
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Перспективні напрями формування сучасних територіальних громад.</p>	7
	<p>Практичне заняття №12 <i>Завдання до заняття</i> 1. Узагальнити алгоритм добровільного об'єднання територіальних громад. 2. Візуалізувати етапи добровільного об'єднання територіальних громад та добровільного приєднання до територіальних громад міст обласного значення. Практичне заняття №13 <i>Завдання до заняття</i> 1. Охарактеризувати правові аспекти оскарження рішень про добровільне об'єднання (приєднання). 2. Систематизувати норми щодо проведення громадських обговорень як форми залучення громади для вирішення питань місцевого значення щодо добровільного об'єднання.</p>	2 2
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади публічного управління. Опанувати знання щодо механізмів державного управління.</p>	<p>Тема 9. Ресурси місцевого самоврядування. Бюджетна децентралізація. Лекція №11 <i>План лекції</i> 1. Внутрішні ресурси місцевого самоврядування: земля, майно, податки, унікальні вміння людей, особлива природа, спадщина тощо. 2. Зовнішні ресурси місцевого самоврядування – державний бюджет, Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР), субвенції, міжнародна технічна допомога (МТД), гранти тощо. 3. Бюджетна децентралізація. <i>Література</i> Основна: 3,6. Додаткова: 27-28, 30. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54, 60, 61-63, 70.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Ідентифікація ресурсів та їх оптимальне використання.</p>	7

1	2	3
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; забезпечувати реалізацію фінансової децентралізації.</p>	<p>Практичне заняття №14 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити перспективи «фінансової децентралізації» в Україні. 2. Проаналізувати наслідки реформування міжбюджетних відносин органів місцевого самоврядування базового, районного та обласного рівнів. <p>Практичне заняття №15 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести порівняльний аналіз щодо впливу бюджетної децентралізації на доходи обраної об'єднаної територіальної громади. характеризувати інституційні механізми та наведіть приклади їх застосування на сучасному етапі практики державотворення. 2. Оцінити ефект від реалізації закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо приведення у відповідність положень бюджетного законодавства у зв'язку із завершенням адміністративно-територіальної реформи». 	<p>2</p> <p>2</p>
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади формування місцевої політики у громаді. Опанувати знання щодо технології стратегування розвитку для різних типів громад.</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; розробляти стратегічний план та проекти розвитку.</p>	<p>Тема 10. Процеси стратегування розвитку об'єднаних територіальних громад Лекція №12 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування місцевої політики у громаді. 2. Методи розробки стратегії. Просторове планування у громаді. 3. Загальні підходи та особливості стратегування розвитку для різних типів громад. <p><i>Література</i> Основна: 4, 6, 9. Додаткова: 11, 20, 27. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 54, 60-64, 68, 70-71.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, які виносяться на СРС</i> Громадська участь у стратегічному плануванні об'єднаних територіальних громад. Методологія стратегічного планування.</p> <p>Практичне заняття №16 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідити практики розумної спеціалізації та розумного планування простору розвинутими європейськими містами. 2. Дослідити практики розумної спеціалізації та розумного планування простору територіальними громадами в Україні. 	<p>2</p> <p>7</p> <p>2</p>

1	2	3
	<p>Практичне заняття №17</p> <p><i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Проаналізувати / сформувати структуру цілей обраної об'єднаної територіальної громади, побудувати матрицю SWOT аналізу для неї.</p> <p>2. Розробити проєкт розвитку для обраної громади до ДФРР (робота в групах).</p>	2
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади досягнення інклюзивності розвитку громади. Опанувати знання щодо досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян.</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; створювати та використовувати інструменти формування та конструювання місцевої ідентичності.</p>	<p>Тема 11. Місцева ідентичність. Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян</p> <p>Лекція №13</p> <p><i>План лекції</i></p> <p>1. Реалізація цілей децентралізації в Україні у контексті становлення локальної ідентичності.</p> <p>2. Роль територіальних громад у формуванні сучасного соціального капіталу.</p> <p>3. Місцева ідентичність. Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян.</p> <p><i>Література</i></p> <p>Основна: 1, 5, 7. Додаткова: 19, 21, 29, 41, 42. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 63, 65-66, 70.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції</p> <p><i>Питання, яке виносить на СРС</i></p> <p>Цифрова партисипація як тренд цифровізаційних трансформацій в громаді</p> <p>Практичне заняття №18</p> <p><i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Охарактеризувати основні інструменти формування місцевої ідентичності.</p> <p>2. Проаналізувати практики формування та конструювання місцевої ідентичності територіальними громадами в Україні.</p> <p>Практичне заняття №19</p> <p><i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Узагальнити інформацію з Інтернету щодо результатів впровадження органами публічної влади партисипативних бюджетів, зробити висновки стосовно їх ефективності.</p> <p>2. Обґрунтувати, що формування та реалізація політики цифрової партисипації на місцевому рівні є новим підходом до реалізації участі громадян в управлінні та функціонуванні об'єднаних територіальних громад.</p>	<p>2</p> <p>7</p> <p>2</p> <p>2</p>

1	2	3
<p>Розуміти та знати: механізми підтримки розвитку громад та напрямки їх упровадження. Опанувати знання щодо формування об'єднаних територіальних громад на засадах «розумного зростання».</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; розробляти та реалізовувати заходи «розумних міст та розумних спільнот».</p>	<p>Тема 12. Механізми підтримки розвитку громад та напрямки їх упровадження. «Розумне зростання» в об'єднаних територіальних громадах Лекція №14 <i>План лекції</i> 1. Механізми підтримки розвитку громад та напрямки їх упровадження. 2. Формування об'єднаних територіальних громад на засадах «розумного зростання». 3. Реалізація принципів розумного зростання для об'єднаних територіальних громад.</p> <p><i>Література</i> Основна: 1, 5, 7. Додаткова: 13, 19, 21, 23, 29, 39, 41, 42. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 63, 65-66, 70.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Запровадження smart-community як стратегії розвитку територіальних громад в Україні.</p> <p>Практичне заняття №20 <i>Завдання до заняття</i> 1. Узагальнити завдання щодо наближення технічного регулювання у сфері стандартизації «розумних міст та розумних спільнот» (Smart Cities & Smart Communities), які стоять перед Україною? 2. Визначити основні пріоритети щодо запровадження ідеї розумного зростання та розкрити їх сутність.</p> <p>Практичне заняття №21 <i>Завдання до заняття</i> 1. Виділити заходи щодо реалізації принципів розумного зростання. 2. Обґрунтувати необхідність запровадження концепції «SMART-COMMUNITY» як одного з напрямів відродження та розвитку сільських територій.</p>	<p>2</p> <p>7</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Розуміти та знати: механізми співробітництва територіальних громад. Опанувати знання щодо рецентралізації місцевої влади.</p>	<p>Тема 13. Співробітництво територіальних громад, можливості та особливості Лекція №15 <i>План лекції</i> 1. Законодавство про співробітництво територіальних громад. Фактична та юридична основа співробітництва територіальних громад. 2. Співробітництво, як перший етап об'єднання територіальних громад.</p>	<p>2</p>

1	2	3
<p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, аналізувати інформацію та візуалізувати дані; розробляти та реалізовувати заходи по співробітництву територіальних громад.</p>	<p>3. Агломерації та зони добросусідства, довіра та домовленості.</p> <p><i>Література</i> Основна: 1, 5, 7. Додаткова: 13, 19, 21, 23, 29, 39, 41, 42. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 63, 65-66, 70.</p>	
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Кластерні форми інтегрованої діяльності в об'єднаних територіальних громадах</p>	7
	<p>Практичне заняття №22 <i>Завдання до заняття</i> 1. Проаналізувати вітчизняний досвід співробітництво територіальних громад. 2. Проаналізувати закордонний досвід співробітництво територіальних громад.</p> <p>Практичне заняття №23 <i>Завдання до заняття</i> 1. Систематизувати та проаналізувати процедурні етапи становлення співробітництва територіальних громад. 2. Дослідити проблему рецентралізації місцевої влади як новий виклик для місцевого самоврядування.</p>	2 2
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади упровадження секторальних реформ у контексті децентралізації. Опанувати знання щодо секторальної децентралізації.</p>	<p>Тема 14. Упровадження секторальних реформ у контексті децентралізації Лекція №16 <i>План лекції</i> 1. Децентралізація управлінських повноважень щодо реалізації секторальних реформ. 2. Перспективи секторальної децентралізації. 3. Досвід секторальної децентралізації у сфері медицини, освіти.</p> <p>Лекція №17 <i>План лекції</i> 1. Подальші етапи секторальної децентралізації в Україні: сфери соціального захисту, енергетики та культури. 2. Закордонний досвід секторальних реформ у контексті децентралізації.</p> <p><i>Література</i> Основна: 1, 5, 7. Додаткова: 13, 19, 21, 23, 29, 39, 41, 42.. Інтернет-ресурси: 43-53. Нормативно-правова: 63, 65-66, 70.</p>	2 2

1	2	3
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Соціокультурні чинники децентралізації.</p>	13
	<p>Практичне заняття №24 <i>Завдання до заняття</i> 1. Проаналізувати забезпечення територіальної доступності публічних послуг в обраній громаді. 2. Проаналізувати секторальну децентралізацію у сфері освіти обраного органу місцевого самоврядування ОТГ.</p>	2
	<p>Практичне заняття №25 <i>Завдання до заняття</i> 1. Проаналізувати секторальну децентралізацію у сфері охорони здоров'я обраного органу місцевого самоврядування ОТГ. 2. Дослідити запит на подальшу секторальну децентралізацію у сфері енергетики.</p>	2
Всього за навчальний рік		180

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб. Київ. 2017. 129 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Upravlinnya-rozvytkom-OTG.pdf>.
2. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., Курінний О., Школик А., Топпервін Н. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. Київ: ТОВ «Софія». 2012. 128 с. URL: [https://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ua_publ_chno_vladi_dosv_d_e_vropeyskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni\(2\).pdf](https://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ua_publ_chno_vladi_dosv_d_e_vropeyskih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni(2).pdf).
3. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ. 2017. 119 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Mistsevyj-byudzhet-OTG.pdf>.
4. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу. Аналітична доповідь. Авт.: Жаліло Я.А., Шевченко О.В., Романова В.В. та ін. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ. 2019. 115 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019.0.pdf>.
5. Котенко Я.В., Ткачук А.Ф. Локальна ідентичність і об'єднані територіальні громади (видання друге, виправлене та доповнене). Київ: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2018. 56 с. URL: https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2019/10/web_book_Lokalna_identich-PRN_148x210_2-e-v.pdf.
6. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. Київ. 2017. 110 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Mistseve-samovryaduvannya-v-umovah-detsentralizatsiyi.pdf>.
7. Сергієнко О.І. Громадська участь/залучення громадян. Депутатська діяльність в округах (навчальний модуль). Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2016. 92 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Gromadskaychast.pdf>.
8. Ткачук А. Скандинавський шлях. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції. Київ: Логос, 2015. 124 с. URL: https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Scandinavian_way_book.pdf.
9. Ткачук А. Ф. Децентралізація для всіх: від загальної інформації до конкретних порад. Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2016. 52 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/vidannya-1-prEC-PRN-Last-send.pdf>.

Додаткові

10. Архипенко І. Зарубіжній досвід децентралізації влади: уроки для України. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. випуск 4 (39). С.7-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2018_4_4.
11. Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. *Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2019. 254 с.*
12. Балабаєва З. Європейський досвід розробки та впровадження в практику принципів демократичного врядування. *Теоретичні та прикладні питання державотворення* : електр. наук. фах. вид-ня. Вип. 3. 2008. С. 92–106.
13. Боголіб Т. М. Розумне зростання в Україні: проблеми та перспективи розвитку. URL: <https://elibrar.iri/item.asD?id=25357492>.
14. Бородін Є. Субсидіарність як основа розвитку взаємовідносин держави та суспільства в сучасній Україні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 4. С. 16-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2018_4_5.
15. Боярський О. О. *Децентралізація і людина: система координат в умовах демократичної правової державності. Держава і право: збірник наукових праць. 2019. № 85. С. 16-30.*
16. Венцель В. *Реформа децентралізації в Україні та соціальна функція держави: виклики та перспективи. Аспекти публічного управління. 2020. № 1. С. 18-29.*
17. Височанський М. Р. *Окремі аспекти процесу децентралізації влади в Україні в рамках державного регулювання. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 5-6. С. 153-158.*
18. Грицяк І. А. *Європейське управління: теоретико-методологічні засади: монографія. Київ: Вид-во «К.І.С.», 2006. 398 с.*
19. Жовнірчик Я. Ф., Квасюк В. В. *Електронне врядування та електронна демократія стосовно децентралізації в Україні: стратегії реалізації та розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 1. С. 105-113.*
20. Ігнат О., Маматова Т. Сучасний стан та перспективи розвитку управлінського інструментарію підтримки співробітництва територіальних громад в Україні. *Аспекти публічного управління. 2019. № 5. С. 12–21.*
21. Карпенко О., Левченко О., Сакалош С. *Партисипативні трансформації на місцевому рівні: електронна та цифрова демократія. Актуальні проблеми державного управління. 2019. №1(77). С.111-115. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/170439>.*
22. Крикун О. О., Нескородєв С. М. *Публічне управління та адміністрування в умовах соціально-орієнтованої економіки. Інфраструктура ринку. 2019. № Вип. 27. С.47–52. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/10.pdf.*
23. *Круглий стіл на тему «SMART-COMMUNITY як стратегія розвитку територіальних громад. URL: [http://znau.cdu.ua/tidinas/toD-news/kruelii-stil-na-tcmu-smart-community-yak-4lrategiya-ro7vilkii-leritorialnikh-gromadgIMCiA\(\)007-](http://znau.cdu.ua/tidinas/toD-news/kruelii-stil-na-tcmu-smart-community-yak-4lrategiya-ro7vilkii-leritorialnikh-gromadgIMCiA()007-)*

24. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. *Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посіб. 2-ге вид. Київ : Ліра-К, 2019. 268 с.*
25. Лола В. *Локальна ідентичність та «соціальне включення» в умовах децентралізації влади в Україні. Аспекти публічного управління. 2020. № 1. С. 129-137.*
26. Лощина Л. В., Ковтун Г. І. Теоретичні аспекти публічного адміністрування в контексті українських реформ. *Економіка & держава. 2018. № 12. С. 99–104.*
27. Мамонова В. В. Прогнозування розвитку територій. Бюджетне прогнозування : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2014. 200 с.
28. Мироненко М. Ю., Магвійчук В. І., Ковальова О. М. *Фінансово-економічний механізм регіонального розвитку України в умовах адміністративно-територіальної реформи / Financial and economic mechanism of regional development under conditions of administrative territorial reform in Ukraine. Kosice : Published by Academic Society of Michal Baludansky (ASMIBA), 2017. 264 с.*
29. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування найбільших міст України / за заг. ред. А.Й. Яскевича. Вінниця: ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2018. 105 с.
30. Осадчук С. В. Бюджетна децентралізація: стан і перспективи. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2008_3_43.
31. Петрак О. Еволюція моделі державного управління: від класичних бюрократій до врядування майбутнього. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2019. № 2. С. 92–106.*
32. Полянська Я. *Зарубіжний досвід формування ефективної моделі взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування на прикладі Французької Республіки. Аспекти публічного управління. 2019. № 12. С. 38-48.*
33. Приходченко Л. Л. Досвід проведення адміністративних реформ у пострадянських країнах: уроки для України. *Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. Х. : Вид-во «ДокНаукДержУпр», 2011. № 2. С. 4 – 10.*
34. Приходченко Л., Лесик О., Панченко Г. *Публічне управління. Багаторівневе врядування: теорія, методологія та практика : навчальний посібник Л: За заг. ред. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2019. 518 с.*
35. Рябоконь В. П. *Децентралізація – шлях до розвитку сільських територій в Україні. Економіка АПК. 2020. № 1. С. 6-17.*
36. Савенко І.І. *Децентралізація влади, як інноваційний вектор вдосконалення публічного управління в Україні. Економіка харчової промисловості. 2020. Т. 12, №1. С. 101-108.*
37. Сак Ю. Проблеми реалізації політико-адміністративного реформування системи публічного управління. *Аспекти публічного управління. 2019. № 5. С. 22–30.*

38. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. *Право України*. 2019. № 10. С. 158-174.
39. Технічне регулювання у сфері стандартизації «розумних громад» та «розумних міст»: європейський досвід. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-09/AZ-TR--vropeyskiy-dosv-d-dcb7c.pdf>.
40. Федірко О. А., Федірко Н. В. Напрями та інструменти реформування систем публічного адміністрування в ЄС. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 12. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2019/3.pdf.
41. Macintosh A., Whyte A. Towards an evaluation framework for eParticipation. *Transforming Government: People, Process and Policy*. Vol. 2 Issue: 1, pp.16-30. URL: <https://doi.org/10.1108/17506160810862928>.
42. E-Participation Index. United Nation E-Government Knowledgebase. 2018. URL: <https://publicadministration.un.org>.

Інтернет-джерела

43. Децентралізація в Україні – теорія та практика. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DC101+2017_T4/course/.
44. Децентралізація: від патерналізму до відповідального розвитку. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DC101+2019_T3/course/.
45. Портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua>.
46. Верховна Рада України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
47. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
48. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
49. Громадянське суспільство і влада: інтерактивна інформаційно-аналітична система. URL: <http://civic.kmu.gov.ua>.
50. Державне управління: теорія та практика. Електронне наукове фахове видання НАДУ при Президентові України. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DUTP>.
51. Теоретичні та прикладні питання державотворення Електронне наукове фахове видання ОРІДУ НАДУ при Президентові України. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/index.html>.
52. Демократичне врядування. Електронне наукове фахове видання ЛРІДУ НАДУ при Президентові України. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr>.
53. Ізборник. URL: <http://litopys.org.ua>.

Офіційні документи

54. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
55. Всесвітня декларація про місцеве самоврядування. *Місьцеве самоврядування*. 1997. №1 2 (3). С. 95–97.
56. Європейська Хартія про місцеве самоврядування. *Місьцеве самоврядування*. 1997. №1 2 (3). С. 90–94.
57. Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади, місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України *Урядовий кур'єр*. 1995. №86. С. 5–6.
58. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
59. Концепція адміністративної реформи в Україні. *Державна комісія з проведення в Україні адміністративної реформи*. К., 1998. 61 с.
60. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
61. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо приведення у відповідність положень бюджетного законодавства у зв'язку із завершенням адміністративно-територіальної реформи: закон України від 10 жовтня 2020 № 3614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
62. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України від 28 грудня 2014 року № 79-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19#Text>.
63. Про добровільне об'єднання територіальних громад: закон України від 05.02.2015 №157- VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
64. Про засади державної регіональної політики: закон України від 05.02.2015 №156-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/156-viii>.
65. Про затвердження Концепції цифрової партисипації Вінницької міської об'єднаної територіальної громади на 2019–2025 роки: Рішення Вінницької міської ради № 1730 від 26.04.2019 року. URL: <http://www.vmr.gov.ua/Docs/CityCouncilDecisions/2019/%E2%84%961730%2026-04-2019.pdf>.
66. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.
67. Про місцеві державні адміністрації: закон України від 9 квітня 1999 року №586 – XIV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=586-14>.
68. Про співробітництво територіальних громад: закон України від 17 червня 2014 року № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>.
69. Про стимулювання розвитку регіонів: закон України від 8 вересня 2005 року № 2850-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2850-15>.

70. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80/conv>.
71. Про утворення та ліквідацію районів: постанова Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 3650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>.
72. Про формування місцевих органів влади і самоврядування: закон України від 3 лютого 1994 року №3917-XII. *Закони України*. Т.7. К., 1997. С. 116–117 (В редакції Закону України від 28 червня 1994 року №64/94).
73. Про центральні органи виконавчої влади: закон України від 17 березня 2011 року N 3166-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17/print1329908792134739>.